

Met tweelingen op zoek naar oorzaak IBD

EELCO BRAND

30

Ondanks alle onderzoeken naar de oorzaken van IBD, is er nog altijd niet met zekerheid vast te stellen waarom de ene mens wel en de andere geen IBD krijgt. En zolang daar geen antwoord op is gevonden, is het voorkomen van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa erg lastig. Arts-onderzoeker Eelco Brand van het Universitair Medisch Centrum Utrecht hoopt hier met de Tweelingenstudie wat aan te kunnen doen.

Eelco Brand werkt in het UMCU onder begeleiding van MDL-arts Dr. Bas Oldenburg, MDL-arts Dr. Herma Fidder en associate professor immunologie Dr. Femke van Wijk.

Volgens Brand gaan mensen pas naar een arts als zij klachten ervaren. Echter, in de jaren die daaraan voorafgaan, gebeurt er in het lichaam waarschijnlijk al wel iets bij deze mensen, zonder dat zij dit merken. 'Wij willen graag weten hoe het immuunsysteem en de darmbacteriën juist in die jaren eruitzien en hoe deze zich ontwikkelen', legt Brand uit. 'Dit hopen we te weten te komen door onderzoek te doen bij tweelingen, omdat als één van een tweelingpaar IBD heeft, de ander een verhoogde kans heeft ook IBD te krijgen. Dat maakt deze studie zo uniek, omdat het tot nu toe vrijwel onmogelijk is personen te vinden en te volgen met een hoog risico op IBD.'

Tweelingen vinden

'Er staan zo'n 90.000 tweelingen in het Nederlandse Tweelingen Register. Wij schatten dat vierhonderd van deze tweelingen IBD hebben. We hopen hen via het register te vinden, maar ook via academische ziekenhuizen. Uiteindelijk willen we 450 individuen onderzoeken, die onderdeel zijn van een tweeling. Dan gaat het om tweelingen met en zonder IBD.' Bij een-eiige tweelingen is het erfelijk materiaal identiek. Ook zijn bij een- en twee-eiige tweelingen dieet en omgevingsinvloeden vaak hetzelfde. Juist bij tweelingen waar de één IBD en de ander geen IBD heeft, schept

dit unieke mogelijkheden om de oorzaak van IBD te achterhalen.

Aanwijzingen

Deelnemers aan het onderzoek vullen een uitgebreide vragenlijst in, met vragen over omgevingsfactoren (onder andere voeding, roken, werk) en over hun klachten en hun kwaliteit van leven. 'We nemen ook bloed af om te zien of er aanwijzingen in het bloed zitten die IBD voorspellen. Met ontlasting van de deelnemers onderzoeken wij hun darmflora. Als mensen akkoord gaan, nemen we ook een endeldarmbiopt af om naar het darmslijmvlies te kijken en om de afweercellen in de darm zelf te bekijken. Dit gaat middels een veel kleinere ingreep dan een coloscopie.'

Wel of geen IBD

De onderzoekers hopen te zien hoe de darmflora, de afweercellen in het bloed en het darmslijmvlies eruitzien als iemand nog geen IBD heeft en hoe deze zich ontwikkelen in de tijd, in aanloop naar het mogelijk krijgen van Crohn of colitis. 'Met die informatie kunnen we in de toekomst hopelijk al in een eerder stadium zien of iemand IBD gaat ontwikkelen en kunnen we wellicht ingrijpen om de ziekte te voorkomen of milder te laten verlopen. Dit proces zal tijd kosten, maar we hopen over een jaar al eerste resultaten te hebben.' ■

Tweelingen van achttien jaar en ouder, die meer informatie zoeken of mee willen doen aan het onderzoek kunnen mailen naar e.c.brand-4@umcutrecht.nl of kijken op de website (www.umcutrecht.nl/twinibd).